

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

De Ivstitia Et Ivre ceterisq[ue] Virtutibus Cardinalibus

Lessius, Leonardus

Antverpiæ, 1632

8 Vtrùm omnia homine inferiora cadant sub eius dominium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72459](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72459)

bonorum communium ad administratores, sicut in monasterijs. Nos autem agimus de tempore post erecta beneficia & bona diuina.

49 Obijcitur Secundo, Multi canones iubent fructus reddituum Ecclesiasticorum, & oblationes fidelium diuidi in quatuor partes, & vnā tribui Episcopo, alteram Clericis, tertiam fabricæ, quartam pauperibus. Ita habemus can. de Reddibus, qui est Simplificij, & can. Vobis, can. Concesso, & can. Quatuor, qui sunt Gelasij; item can. Cognouimus, can. Mos est, qui sunt Gregorij primi, & habentur 1.2. q. 2. atqui in plerisque locis non videtur quidquam assignatum pauperibus; sed solum Episcopo, Clericis & fabricæ: ergo portio pauperum permixta est prouentibus Clericorū & Episcoporum: ac proinde tenentur ex iustitia illam in pauperes conferre. ea autem portio censetur esse pauperum, quæ ipsorum statui non est necessaria. Nec satis facit si dicas, canones illos intelligendos de bonis vsq; ad illud tempus donatis; nō autem de donandis in posterum: quia Gregorius expressè iubet, *vt sine de præteritis redditibus, siue de his qua in posterum obuenient, quarta secundum distributionem canonicam dispendentur.*

Resp. Ex istis canonibus satis conuincitur, Clericos teneri præcepto Ecclesiæ ijs locis, vbi pauperibus sua quarta non est assignata, quæ sibi redundat, erogare: non quod ex iustitia hæc pauperibus debeantur; sed quia facti canones iubent vt ipsis ex Ecclesiæ redditibus quarta portio detur: vt habetur can. Mos est, 1.2. q. 2. Vnde cum passim in bonorum Ecclesiasticorum diuisione & beneficiorum erectione nihil pauperibus videatur assignatum; dubitandum non est quin obligentur Beneficij singuli pro sua parte diuisis enim bonis, simul diuisa est obligatio his bonis ordinatione Ecclesiæ imposita. Non enim Ecclesiæ voluit (sicut antè diximus) per erectionem beneficiorum & bonorum diuisionem hanc obligationem extinguere, vt satis ex Concil. Trident. sess. 25. cap. 1. de Reform. constat.

Dices, Hospitalia ex his bonis videntur constituta: ergo pauperibus sua quarta est assignata.

Resp. Negando antecedens; pleraque enim alia ratione sunt erecta, ita vt bonis Ecclesiasticorum nihil sit detractum. & quamuis constaret alicubi ex his bonis erecta esse, nihilominus superflua tenentur in pauperes vel alias pias causas, quæ nunquam defunt, impendere; quia hæc est mens canonum, & intentio fidelium.

50 Obijcitur Tertio, Clerici non possunt de bonis Ecclesiasticis testari: ergo non sunt domini. antecedens patet cap. Relatum, 1.2. & cap. Ad hæc, 8. tit. de Testamentis. & Confirmatur; quia agri, domus, & similia acquisita bonis Ecclesiasticorum pertinent ad Ecclesiam, non ad ipsos Clericos; vt patet ex can. Placuit, 2. q. 3. qui est Concilij Carthaginensis Tertij, & ca. Sacerdos, 1.2. q. 4. ex Concilio Toletano IX. item ex toto tit. de peculio Clericorum. ergo pecunia, qua acquiruntur hæc bona, ad eos non pertinet.

Resp. Hinc tantum sequi, vsum dominij in certis actibus impediti; sicut in impubere. merito autem in condendo testamento impeditur, tum quia par est vt quod ipsis superest relinquatur Ecclesiæ: tum quia hæc ratione auocantur à studio accumulandi, & incitantur vt in vita ad pios vsus erogent. Nunc tamen consuetudine tandem ob-

tentum vt testari possint, de qua infra cap. 19. Dub. 4. Ad Confirmationem

Resp. Neg. consequent. quia Ecclesiæ potuit statuere, vt si aliqua immobilia comparentur pecunia Ecclesiastica, ea cedant in dominium Ecclesiæ; nimirum ne Clerici opibus congerendis instar sæcularium inhiarent, sed potius iuam pecuniam in pauperes conferrent. Vide plura apud Nauarr. supra, & Sarmiento, 3. p. de Reddibus Ecclesiasticis cap. 2. quæ quia difficultatem non habent, omitto.

DUBITATIO VII.

Utrum Clerici habeant dominium bonorum immobilium Ecclesiæ & suppellectilis sacræ.

Resp. Nemo in particulari habet dominium bonorum immobilium Ecclesiæ, vel suppellectilis sacræ, sed cæus Ecclesiasticorum cuiusq; Ecclesiæ habet dominium bonorum suæ Ecclesiæ; sicut conuentus Monachorum habet dominium bonorum monasterij: cum his tamen limitationibus. Primò, vt Pontifex tamquam caput omnium Ecclesiarum & conuentuum Ecclesiasticorum habeat supremam omnium administrationem: de quo vide Nauarr. in cap. Non licet, De bonorum spoliis Clericorum. §. 3. Secundo, vt si sit necessarium, vel valde expediens ad commune bonum Ecclesiæ, possit Pontifex ea ad alios vsus, & etiam ad alias dioceses transferre. sic videmus interdum bona Ecclesiastica Principibus sæcularibus concedi ad Ecclesiæ vtilitatem. absque tamen iusta causa id facere non potest: quia non est dominus, sed administrator; ac proinde leges fidelis dispensatoris seruare debet. prima autem lex est publica Ecclesiæ vtilitas. Tertio, vt conuentus Ecclesiasticus cuiusque diocesis teneatur illa ad posteros transmittere, nec possit ea vendere, vel extinguere pro arbitrio quod vinculum prouenit partim ex decreto Ecclesiæ, partim ex donatorum dispositione, qui voluerunt ea perpetuò esse cultui diuino dicata. Vide Adrianum in 4. de Restit. §. Pro clariori. & Turrecrem. lib. 2. de Ecclesiâ cap. 113.

Pontifex administrator vniuersalis bonorum Ecclesiasticorum.

DUBITATIO VIII.

Utrum omnia homine inferiora cadant sub eius dominium.

Resp. Res omnes externas vsibus humanis subiectas, cadere sub dominium hominis, idque iure naturæ; vt agros, montes, flumina, plantas, bestias, metalla, & similia. Cælorum autem & astrorum propriè non sumus domini: etsi enim propter nos condita sint, vt nostris vsibus famulentur; tamen non sunt nobis ita subiecta vt de illis possimus disponere; sicut res inferiores, quas contrectamus & aptamus ad nostra commoda. Sumus tamen domini effectuum, vt luminis, caloris, auræ salubritatis; quia his vti-mur quodammodo, sicut aliis rebus externis. Alio tamen modo possumus dici domini cælorum & astrorum, quia in obsequium nostrum facta sunt. Vide D. Th. 1. p. q. 96. a. 2.

53 *Quo modo Iure natura dominus sit.* Aduerte tamen, cum dicitur hominem Iure natura habere dominium in res inferiores, non esse id ita intelligendum, quasi singuli habeant completum dominium a natura; sed quia potestatem habent res inferiores occupandi, & earum dominium completum comparandi. hoc enim ius cuique a natura concessum in rem quamlibet, vt eam occupare, sibi que vindicare possit, si ab alio ante occupata non fuerit.

DUBITATIO IX.

Utrum homo cadat sub dominium alterius hominis.

54 *Quo modo quidam natura serui, quidam domini. Nulla seruitus in statu immo- centia.* Respondeo, & Dico Primò, Iure natura non habet homo dominium in alterum hominem. Ratio est, quia omnes homines natura conditione sunt pares; cum sint eiusdem nature, ex eodem parente, & ad eundem finem conditi. & quamuis quidam a natura sint magis apti ad imperandum, alij ad seruiendum, (qua ratione Aristoteles 1. lib. Polit. c. 1. & 3. dixit quosdam natura seruos, quosdam dominos) nemo tamen natura est seruus propriè. cuius signum est, quod in statu nature integræ nulla futura fuerit seruitus, vt communitè docent Patres, Aug. lib. 19. de Ciuit. cap. 15. & Gregorius lib. 21. Moral. cap. 11. quia seruitus est pena peccati.

55 Dico Secundò, Iure tamen gentium & ciuili potest quis effici seruus, idque multis modis, vt statim dicemus. Patet ex Scriptura, Exodi 21. Leuit. 25. Deuter. 20. & 21. vbi variæ leges præscribuntur de variis seruitutis generibus. & Apollolus 1. Cor. 7. Seruus vocatus est non sit tibi cura. Vnde constat, etiam Christianos posse esse seruos, non solum gentiliū, sed etiam Christianorum; de quo vide Gratianum dist. 54. vbi habet multa decreta de seruis Christianis.

56 *Seruitus quo modo contra naturam.* Dices, Seruitus est contra naturam; ergo. Respondeo, Non est ita contra naturam vt sit contra rectam rationem vel præceptum naturale; sed dicitur esse contra naturam, quia est contra primam naturam conditionem, secundum quam cum omnes essent recti & sine peccato, iniquum fuisset si alter alterum seruituti subiecisset. nunc autem, supposito peccato, est secundum rationem: sicut vti pharmaciis, & cruciatibus afficere homines, est contra primam naturam constitutionem; non autem est contra rationem, supposito morbo vel peccato. docet hoc D. August. lib. 19. de Ciuit. cap. 15. Rationalem factum ad imaginem suam noluit nisi irrationalibus dominari; non hominem homini, sed hominem pecori. conditio quippe seruitutis, iure intelligitur imposta peccatori. Proinde nisi quam Scripturarum legimus seruum, antequam hoc vocabulo Noè iustus peccatum filij vindicaret. nomen itaque istud culpa meruit non natura, &c.

DUBITATIO X.

Utrum homo sit dominus vitæ suæ & membrorum.

57 *Resp. & Dico Primò,* Hominem non esse dominum, sed solum custodem vitæ suæ membrorumque, & quasi vtiarium: dominium verò

horum esse apud solum Deum. Ita passim DD. Homo vitæ vtiarius eam tenens precario. D. Thom. q. 64. a. 1. Caetan. in Summa, verbo Homicidium. Victoria relect. de homicidio n. 21. Sorus lib. 4. de Iustitia, q. 2. a. 3.

Probatur ex Scriptura, Deuter. 32. vbi insinuat diuinæ potestatis esse, posse occidere, & vitam concedere. Vide quod ego sim solus, & non sit alius Deus præter me: ego occidam, & ego viuere faciam. i. habeo ius & potestatem occidendi. Sapientia 16. Tu es Domine, qui vitæ & mortis habes potestatem. Idem docuerunt non solum Doctores Christiani, sed etiam Philosophi. Cicero de Senectute refert Pythagoram dixisse, Nemini fas esse iniussu Imperatoris summi Dei, de presidio & statione vitæ discedere. Eadè est sententia Aristot. 1. 5. Eth. c. 10.

Ratio est, Primò, quia dominium non est nisi in res eas, quas nostra industria nobis possumus adsciscere: has enim sicuti possumus acquirere, ita etiam relinquere: atqui vitam nemo sua industria potest acquirere. Secundò, quia vita est fundamentum omnis dominij humani: antequam enim vitam accipiat, nullius dominij est capax, quia non est: ergo par non est vt ipsa sub dominium cadat: sicut fundamentum omnium accidentium non potest esse quid accidentarium. Tertio, quia dominium non est nisi in res distinctas: vita autem & membra non sunt quod distinctum a nobis, sed pars nostri vel substantia.

Dico Secundò, Neque Princeps, neque etiam Respublica est dominus vitæ suorum subditorum, vel seruorum. Sequitur ex dictis, & Confir. Primò, Exodi 21. Qui percussit virga seruum vel ancillam, & in manus eius mortui fuerint, criminis reus erit: nempe homicidij. Secundò, Proprium veri dominij est, rem pro arbitratu suo posse perimere, etiã voluptatis causâ: atqui solus Deus pro arbitrio potest interficere etiam innocentes, non autem Respub. ergo Respub. non habet dominium in vitâ hominis. Tertio, Nemo est dominus suorum membrorum, sed solum custos, & gubernator, vt ostensum est: atqui quisque priuatus se habet ad Rempub. vt membrum & pars, ex qua vnâ cum aliis partibus ipsa veluti vnum corpus constat: ergo non habet dominium in priuatis.

Nec obstat quod Principes possint interficere malefactores, & exponere subditorum vitam in bello: quia id faciunt non vt illorum domini: sed vt custodes tranquillitatis & boni publici: sicut homo vt custos vitæ suæ resecat membrum putridum, & exponit partem pro salute totius.

DUBITATIO XI.

Utrum homo sit dominus suæ fame, & honoris.

59 *C* Aet. infra q. 73. ar. 2. negat. cum enim fama sit bonum medium inter vitam & res externas, potius centet eam collocandam cum vita, cuius domini non sumus, quam cum rebus externis, quarum domini sumus. Idem videtur sentire Siluester ver. Detractio q. 3.

Sed dicendum est, hominem esse verè dominum fame suæ, sicut rerum externarum. colligitur ex D. Th. infra q. 64. art. 5. ad 3. vbi docet, Hominem licite posse disponere de seipso, quantum ad ea que pertinent ad hanc vitam; sed transire de hac vita ad aliam non subiacere libero eius arbitrio. & cla-